

Els partits comunistes han estat els grans vencedors de les eleccions legislatives celebrades a Itàlia el passat mes d'abril. Els fills del difunt Partit Comunista Italià (PCI), és a dir, Demòcrates d'Esquerra (DS) i Refundació Comunista (PRC), han aconseguit una destacada presència no solament en escons sinó també al govern format per Prodi. A més, els hereus de l'històric PCI ocupen ara la presidència de la República i també la de la cambra de diputats.

Des d'ara Itàlia té dos exponents il·lustres del comunisme ocupant càrrecs del més alt nivell: el nou cap d'estat, que va prendre possessió el dilluns 15 de maig, és Giorgio Napolitano, senador vitalici, ara militant de DS i exmembre del Partit Comunista Italià. El nou president del Parlament, a més, és Fausto Bertinotti, fins ara líder del partit Rifondazione Comunista. D'aquesta manera, el comunisme a Itàlia s'enforteix i es torna a ubicar en el panorama polític actual. I ho fa amb tots els honors i amb sciències de preferència: mai a Itàlia hi havia hagut una concentració institucional tan fortament marcada per l'història comunista.

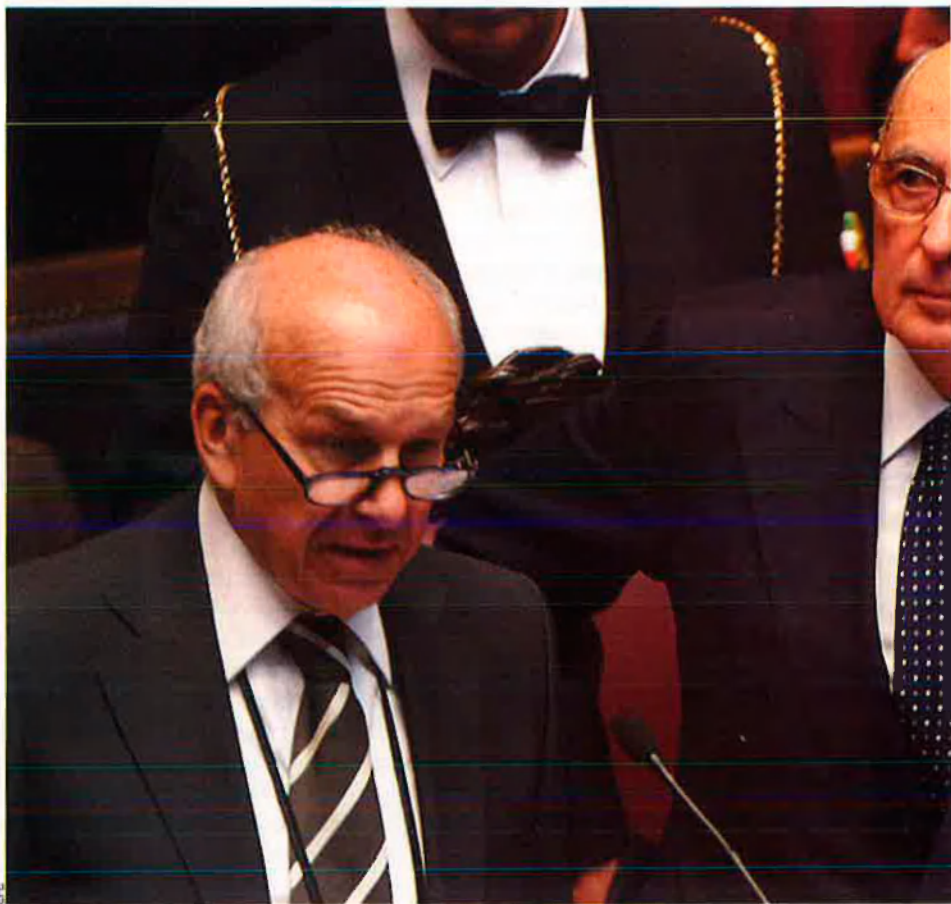
Giorgio Napolitano és l'onzè president de la República italiana; és un home ponderat i estimat pel seu sentit de la institució i pel seu europeisme i es converteix en el primer excomunista al Quirinale (la seu del cap de la República). Napolitano és del Partit de Demòcrates d'Esquerra, anomenats *diessini*, per les sigles "d" de *democratici* i "s" de *sinistra* (esquerra). La coalició de centredreta no li ha donat suport no tant per la seva persona, que és admirada per la seva altura intel·lectual, sinó perquè consideren que ja hi ha massa càrrecs d'esquerra. Pierferdinando Casini, expresident del Parlament i membre de la Casa de les Llibertats de Berlusconi, que va voler distingir molt bé entre la persona de Napolitano i els mètodes. "Es una gran persona i crec que serà un bon president; però el cas és que se'ns criticava a nosaltres d'acaparar càrrecs institucionals i l'esquerra és el primer que ha fet en arribar al poder", va assenyalar Casini. En una línia semblant, l'expresident del Govern, Silvio Berlusconi es va mostrar clara-

El comunisme al poder

ment decebut. "Ara ja tenim dos sindicalistes al Govern; només faltava un comunista com a cap d'estat", va dir. Sigui com sigui, Napolitano és, avui, un senador que no està implicat en el dia a dia de la política i que ha deixat molt clar que vol ser "el president de tots els italians". Va ser elegit amb 543 vots (el quòrum necessari era de 505)

en una votació en què van participar 990 dels 1.000 representants de la cambra, del senat i de les regions amb dret a vot.

El segon gran comunista al poder és Fausto Bertinotti, líder de Refundació Comunista i ara president del Parlament italià, que va dir en la seva presa de possessió que el moment era difícil:

"Són temps de pas per a la democràcia a Itàlia i a Europa. Vivim cada dia el risc que la vida quotidiana de les dones i dels homes se separi de la política i també el risc que una part de la societat, la més dèbil, quedi fora de l'àmbit polític", va dir. A més de Napolitano i Bertinotti, un altre alt càrrec és Franco Marini, exponent del socialisme de la Margarita i nou president del Senat. Marini no és un representant comunista o excomunista, sinó socialista, com Romano Prodi, el nou president del govern. Dos grans personatges del comunisme més dos exponents del socialisme creen un dibuix polític particular a Itàlia, i és lògic que la Casa de les Llibertats impulsada per Berlusconi estigui espantada, tot i que ironitzi apostant per una "curta vida" d'aquesta nova configuració política del país transalpí.

Qui és qui. El Partit Comunista Italià (PCI), ja extingit, havia nascut el 1921 a Livorno amb el nom de Partit Comunista d'Itàlia i com a secció italiana de

la Internacional Comunista. Els seus objectius eren abatre l'estat burgès i tallar el capitalisme per poder realitzar l'ideal comunista. Molt vinculat lògicament amb la Unió Soviètica, ben aviat va adquirir tons molt propis. Es va morir el 3 de febrer del 1991 arran d'un congrés de delegats comunistes que en van decidir l'extinció. D'allí sorgiren nous partits, el majoritari avui, Partit Democràtic d'Esquerra (Partito Democratico della Sinistra o DS). La minoria restant va formar el Moviment per a la Refundació Comunista que al seu temps es va dividir en dues branques, la Democràcia Proletària i el Partit de Refundació Comunista. Piero Fassino va ser un dels artífexs de la conversió del Partit Comunista Italià al Partit Democràtic d'Esquerra. S'espera que ara tingui una cartera ministerial, potser la vicepresidència del consell de ministres.

Al seu torn, el Partit de Refundació Comunista (PRC o Rifondazione) és, doncs, el partit minoritari que va originar-se el 1991 a la mort de l'històric

Partit Comunista Italià. Mentre que la majoria va passar als DS (Demòcrates d'Esquerra), la minoria va optar per la Refundació Comunista encapçalada per Armando Cossutta. Refundació s'havia aliat amb l'Ulivo (Prodi) i així van vèncer les eleccions del 1996, però amb un d'aquells pactes tan fràgils de l'esquerra es va trencar: d'aquí que amb la crisi de 1997 Cossutta es comencés a distanciar del secretari del partit, Fausto Bertinotti –avui president del Parlament–, perquè no el considerava prou combatiu amb la dreta i en canvi era massa aspre en les seves crítiques al centreesquerra, del qual era part. El govern de Prodi comptarà amb un membre de Refundació: Paolo Ferrero, a polítiques socials.

Finalment, el panorama comunista es completa amb el Partit dels Comunistes Italians (PdCI), fundat el 1998. En aquell moment els problemes dins la Refundació, sobretot per les discrepàncies d'un sector amb Bertinotti, sobre la conveniència de donar o no suport a Prodi, aleshores també president del

A l'esquerra, el president de la cambra, Fausto Bertinotti, amb el president de la República, Giorgio Napolitano. A la fotografia de la dreta, la Cambra de diputats d'Itàlia, en el moment del jurament del càrrec del nou president de la república.

Govern, van portar a l'anunci que calia un nou partit de comunistes italians que fos capaç de ser fidel als treballadors i a la lluita contra la dreta sense trencar amb l'esquerra. Aquest no era el camí radical de Rifondazione Comunista. Va sorgir així el nou partit, Partit dels Comunistes Italians, una formació "que fes política i no propaganda", segons es llegia en els eslògans de l'època. Així s'originava el Partit dels Comunistes Italians (PcDI). Va néixer a Roma l'11 d'octubre del 1998. Té com a timó el marxisme, la lluita antifeixista, la superació del capitalisme i la transformació de la societat. És una escissió del Partit de Refundació Comunista i és liderat per Oliviero Diliberto i presidit per Armando Cossuta.

Un futur amb incertesa. Itàlia és "l'únic país del món amb tantes banderes amb la falç i el martell: en tenim més nosaltres que l'eximperi soviètic", va afirmar Gianfranco Fini, fins fa poc vicepresident del consell de ministres. A més de la probable dosi d'exageració italiana, és cert que la bandera amb la falç i el martell és un símbol habitual. Però Fini no es referia a una dada concreta —hi ha moltes banderes comunistes— sinó que hi afegia una càrrega de contingut: "A l'escenari polític encara campen partits que s'adhereixen a la ideologia més sangonosa del segle passat". Segons Fini, el centre esquerra té "tendència" a "recollir-se en el passat" i això no es veu només en la "fidelitat a símbols antics" sinó també en l'elecció del candidat Prodi.

Per la seva banda, els partits comunistes italians, ara enfortits, busquen la solució a una "societat en decadència" impulsada per "una burgesia inspiradora del lliure mercat" que ha conduït a la "barbàrie capitalista". Ara és el moment de veure si aquesta lluita és compatible amb el delicat joc d'interessos que hauran de jugar dins una coalició, l'Ulivo, en què caben moltes sensibilitats. La història recent no ajuda a pensar en estabilitats i victòries. Potser el gust de la victòria contribuirà a endolcir els lligams dins de centreesquerra, necessaris per garantir que el nou govern tingui vida a llarg termini.

Miriam Díez Bosch
Roma

"M'agradarà parlar de les arrels culturals catalanes de l'Alguer al Parlament italià"

Elias Vacca (l'Alguer, 1964) va obtenir un escó de diputat a la cambra italiana en les darreres eleccions legislatives en representació del Partit dels Comunistes Italians. Vacca dóna el seu punt de vista sobre el futur d'Itàlia amb Prodi i del paper dels comunistes en la governabilitat del país. A més, Vacca explica també què significarà per a l'Alguer la seva presència al Parlament italià.

Quines perspectives s'obren a Itàlia després de la victòria de Prodi sobre Berlusconi en les darreres eleccions?

—En primer lloc, cal dir que Berlusconi, després de les eleccions generals, ha adoptat una actitud que no té res a veure amb una democràcia evolucionada. Mentre que nombrosos caps d'estat i de govern estrangers, començant per Bush i Putin, telefonaven Prodi per felicitar-lo, el que hauria de ser el cap de l'oposició es va negar a reconèixer el resultat de les eleccions. Fins i tot, la UDC (Unione Democratica di Centro) i l'AN (Alleanza Nazionale), partits de coalició de Forza Italia, es van allunyar d'aquesta posició. En aquest sentit Berlusconi es va contradir amb l'exministre Pisanu, col·laborador polític seu, que, de fet, havia programat, dirigit i verificat el procés electoral. És evident que Berlusconi es troba en gran conflicte amb els seus col·laboradors més propers. Per tant, el primer pas de la nova majoria ha de ser normalitzar el país i restablir el debat parlamentari que es va perdre en l'anterior legislatura. Cal de-

mostrar que el debat no és inútil i que les batalles parlamentàries es poden guanyar o perdre sense dramatitzar. Tot això fa part de la vida d'un país democràtic.

—La majoria obtinguda per Prodi és bastant reduïda, sobretot al Senat. Això comportarà una disciplina particular de coalició?

—Sí, i això no em desplaça. De tota manera no perdo les esperances; penso que sobre determinades qüestions la majoria al Senat pot ser més àmplia. Per això no em preocupen excessivament els números d'aquesta majoria. Estic més preocupat per la posició preconcebuda que una part de l'oposició podria tenir.

—Un dels problemes més marcats de l'esquerra a Itàlia sempre ha estat l'excés de discussió interna; un excés de democràcia que sovint ha provocat la pèrdua del suport necessari per aconseguir i mantenir una majoria.

—L'esquerra italiana té tendència a partir un cabell en quatre. En canvi, els Comunistes Italians tenen propensió a constituir una única esquerra. Per això